

**7de leergang Professioneel Publiek Management
2009 - 20010**

Overzicht van het programma

**dr. A. Cachet
dr. M. Fenger
prof. dr. A.J. Steijn**

Academie
West-Brabant
WERKEND LEREN & LEREND WERKEN

Leergang: Achtergrond en Opzet

Doel leergang

De leergang richt zich op (aankomende) senior beleidsadviseurs van de gemeenten in de regio West-Brabant (inclusief Tholen), de provincie Noord Brabant en andere (overheids)gelieerde organisaties zoals de Regionale Milieudienst, de regionale brandweer etc.

De leergang beoogt de professionaliteit van deze beleidsadviseurs te vergroten door verbreding van kennis, vaardigheden en contacten. De leergang is één van de activiteiten van de Academie West-Brabant, en wordt het komend jaar voor de zevende keer aangeboden.

Kennis en vaardigheden worden vergroot doordat in een aantal bijeenkomsten recente wetenschappelijke inzichten worden gepresenteerd. In het kader van de eindtoetsing dienen de cursisten deze inzichten toe te passen op actuele vraagstukken die in de regio spelen. Daarbij wordt aangesloten bij onderwerpen uit de strategische agenda. De contacten (en daardoor ook de interregionale samenwerking) worden versterkt doordat de cursisten afkomstig zijn uit de gemeenten in de regio. Na afloop van de leergang heeft de cursist daarom:

- Meer inzicht in recente (en voor zijn/ haar beroepspraktijk relevante) wetenschappelijke inzichten;
- Is hij /zij in staat deze inzichten te vertalen naar actuele vraagstukken in de regio;
- Is hij/ zij in staat (mogelijke) oplossingen voor geconstateerde regionale problemen te positioneren in de gemeentelijke bestuurlijk-politieke context.
- Meer contacten binnen de regio, met collega's in een soortgelijke functie.

Opzet leergang

De programmacoördinatie van de leergang is in handen van de opleiding Bestuurskunde van de Erasmus Universiteit Rotterdam (dr. Lex Cachet, dr. Menno Fenger en prof. dr. Bram Steijn). Het secretariaat van de capaciteitsgroep Bestuurskunde bewaakt de dagelijkse gang van zaken; vanuit hier is iedere bijeenkomst iemand (in principe Lalita Rambhajan) aanwezig en zal het eerste aanspreekpunt voor de cursisten zijn.

De leergang omvat één tweedaagse bijeenkomst (op 24 en 25 september 2009) en negen bijeenkomsten van één dag in de periode oktober 2009 – april 2010. De aanvangstijd van de eendaagse bijeenkomst is daarbij steeds 09.30 uur en de bijeenkomsten zullen rond 16.30 uur worden beëindigd.

Deze bijeenkomsten vinden op wisselende locaties plaats, zowel in de regio als op de Erasmus Universiteit (een routebeschrijving naar de diverse locaties zal worden verstrekt). De programmaonderdelen worden verzorgd door ter zake deskundige docenten, zowel afkomstig van de Erasmus Universiteit als van andere universiteiten. De leergang is in 2009/2010 toegankelijk voor maximaal 24 cursisten. De selectie daarvan vindt plaats door de gemeenten en de provincie Noord-Brabant in overleg met de programmacoördinatie.

Toetsing

De leergang wordt afgesloten met een eindtoets. Deze eindtoets heeft de vorm van een nota waarin tijdens de leergang verworven inzichten worden toegepast op een actueel – aan de strategische agenda gekoppeld – vraagstuk binnen de regio. De nota dient in groepsverband van vier of vijf cursisten te worden geschreven en zal begeleid worden door een wetenschappelijke deskundige. De onderwerpen voor deze leergang (waaruit de deelnemers een keuze mogen maken) worden in oktober door de programmacoördinatie in overleg met de regio. Er wordt naar gestreefd om de onderwerpen waaruit gekozen kan worden aan te

laten sluiten bij actuele zaken die in de regio spelen. De strategische agenda speelt hierbij een belangrijke rol.

Eisen aan cursisten en gemeenten/provincie

Van de cursisten wordt verwacht dat zij:

- Iedere bijeenkomst aanwezig zijn;
- De bijeenkomsten voorbereiden aan de hand van de van tevoren verstrekte literatuur;
- Actief participeren;
- De eindtoets tijdig inleveren en daarover een presentatie verzorgen.

De cursisten dienen gedurende de cursusduur ongeveer een dag per week te reserveren om de bijeenkomsten voor te bereiden, bij te wonen en de eindopdracht uit te werken. De ervaring leert dat vooral de periode waarin aan de eindopdracht dient te worden gewerkt, als intensief, maar tegelijkertijd zeer leerzaam wordt ervaren.

Deelnemers die hebben voldaan aan de verplichtingen (inclusief een voldoende eindtoets) krijgen een getuigschrift uitgereikt.

Van de gemeenten cq. provincie wordt verwacht dat zij:

- De cursisten in de gelegenheid stellen om alle bijeenkomsten bij te wonen;
- De cursisten te faciliteren zodat zij de bijeenkomsten kunnen voorbereiden;
- In overleg met de cursisten actuele thema's selecteren die geschikt zijn voor de eindtoets.

Belangrijke adressen

Lex Cachet, email: Cachet@fsw.eur.nl, tel. EUR: 010 408 2143

Menno Fenger, email: Fenger@fsw.eur.nl, EUR: 010 408 2534

Bram Steijn, email: Steijn@fsw.eur.nl, tel. EUR: 010 408 2634

Lalita Rambhadjan (Secretariaat Bestuurskunde), email: Rambhadjan@fsw.eur.nl, tel: 010 408 2526

Postadres EUR:

Opleiding Bestuurskunde
Kamer M8-22
Erasmus Universiteit Rotterdam
Postbus 1738
3000 DR Rotterdam

www.eur.nl/fsw

Postadres Academie West Brabant:

Postbus 5000
4700 KA Roosendaal
Esther van Zijp, email: e.van.zijp@roosendaal.nl
Jos Poiesz, email: j.poiesz@roosendaal.nl

www.werkeninwestbrabant.nl

Programma

Het programma is onderverdeeld in vijf blokken van onderling samenhangende thema's:

- Blok I: Opening en kennismaking: lokale bestuurscultuur
- Blok II: Transformaties in de gemeentelijke omgeving
- Blok III: Van buiten naar binnen
- Blok IV: Normatief-ethische vraagstukken
- Blok V: Slotbijeenkomst

Deze blokken komen in opeenvolgende bijeenkomsten aan de orde. Voor de voorlopige data en locatie verwijzen wij naar het einde van deze beschrijving (pagina 6).

N.B. Van de docenten die met een * zijn aangeduid, is de deelname aan de leergang 2009-2010 nog niet definitief.

Bijeenkomst 1: Opening, kennismaking, spel over complexe besluitvorming en inleiding over 'Europa en het Lokale Bestuur'(Blok I)

Na een nadere kennismaking en een toelichting op het programma, zal op de eerste dag de problematiek van 'complexe besluitvorming' aan de orde komen met behulp van een simulatiespel (verzorgd door dr. Hanneke Mastik en drs. Cees Kruyt, ACES-EUR). Dit spel is voornamelijk bedoeld voor nadere kennismaking. De ochtend van de tweede dag zal in het teken staan van de vraag wat 'Europa' betekent voor gemeenten en gemeenteambtenaren. Na de lunch zal als voorbereiding op de te produceren eindproducten aan de hand van een inleiding door mr. W.A.L. Reijlink*, directeur Regiozaken van de gemeente Breda en directeur van het Programmabureau West-Brabant worden ingegaan op de strategische agenda van de regio West-Brabant.

Deze bijeenkomst begint op 24 september om 09.30 en duurt de middag van 25 september. Aan het einde van de bijeenkomst zal als voorbereiding op de keuze van een onderwerp van het eindwerkstuk worden ingegaan op de strategische agenda van de regio.

Bijeenkomst 2: Regionaal Economisch Beleid(Blok II)

Prof. dr. Kees van Paridon (EUR) zal in de ochtend specifiek aandacht besteden aan de sociaal-economische mogelijkheden voor en problemen van regionaal beleid. Dhr. Verduin (gemeente Roosendaal) zal vervolgens zorg dragen voor toespitsing op de regio West-Brabant door middel van het thema regionale economie en bereikbaarheid.

Bijeenkomst 3: Complexe besluitvorming in ruimtelijke projecten (Blok II)

Het belang van dit thema voor de regio is duidelijk, vooral ook vanwege de mogelijkheden die regio's c.q. gemeenten hebben tot sturing van ruimtelijke en milieuvraagstukken. Dat één en ander complexe besluitvorming impliceert is evident. Prof.dr. Erik-Hans Klijn (EUR) draagt zorg voor een nadere invulling.

Bijeenkomst 4: Maatschappelijke ontwikkelingen en Juridisering van de samenleving (Blok II)

In de ochtend zal prof.mr. Rob van Gestel* (Universiteit van Tilburg) ingaan op juridiseringsprocessen en de gevolgen daarvan voor de samenleving en gemeenten in het bijzonder. Daarna zal aan de hand van recente inzichten over de richting van maatschappelijke transformaties (bv. 'de netwerksamenleving' en de 'risicosamenleving') door prof.dr. A. Zijdeveld (EUR) worden ingegaan op relevante veranderingsprocessen in onze maatschappij en de mogelijke gevolgen daarvan voor de gemeenten.

Bijeenkomst 5: Grootstedelijke vraagstukken en Integratiebeleid (Blok II)

Het belang van de thematiek rondom integratie staat buiten kijf. Prof. dr. Jack Burgers (EUR) zal daarom in de ochtend ingaan op de 'multiculturele stad'. In de middag zal prof. dr. Han Entzinger (EUR) ingaan op het Nederlandse integratiebeleid met als thema 'Integratiebeleid in Nederland: vegen nieuwe bezems schoon?'

Bijeenkomst 6: Leiderschap (Blok III)

Dat maatschappelijke ontwikkelingen en interne veranderingen om een ander type leiderschap van managers vragen is genoegzaam bekend. Gezien het belang van dit onderwerp gaan prof. dr. Nico Nelissen (Universiteit Nijmegen) en ir. Jack Kruf* (gemeente Roosendaal) hier de gehele dag op in.

Bijeenkomst 7: ICT en HRM-beleid (Blok III)

In de ochtend zal prof. dr. Marcel Thaens (EUR) ingaan op ICT en het gebruik van ICT in overheidsorganisaties. Daarna zal prof. dr. Bram Steijn (EUR) ingaan op diverse aspecten van HRM-beleid in de publieke sector.

Bijeenkomst 8: Integriteitbeleid en politiek-ambtelijke betrekkingen (Blok IV)

Op deze bijeenkomst komen normatief-ethische vraagstukken ter sprake, waarbij Prof. dr. Hans van den Heuvel (Vrije Universiteit Amsterdam) stilstaat bij vraagstukken rondom integriteit en zal prof. dr. Arthur Ringeling (EUR) ingaan op 'verantwoording' in en van publieke organisaties.

Bijeenkomst 9: Veiligheidsbeleid (Blok IV)

Veiligheidsbeleid is heden ten dage een veelbesproken thema in de publiek sector. Daarom zullen dr. Menno van Duin en dr. Lex Cachet (beiden EUR) nader ingaan op lokaal veiligheidsbeleid en veiligheidsregio's.

Bijeenkomst 10: Tussenrapportage werkstukken (Blok IV)

In de loop van de cursuseriode dienen de cursisten een nota te schrijven over een actueel thema aan de hand van tijdens de leergang verkregen inzichten. Het thema hiervoor dient – in onderling overleg – halverwege de cursus te worden gekozen. De cursisten presenteren hun bevindingen op deze bijeenkomst.

Bijeenkomst 11: Slotbijeenkomst (Blok V)

De leergang wordt geëvalueerd en in een feestelijke sfeer worden de certificaten uitgereikt.

Voorlopige data en locaties 2009- 2010

Bijeenkomst	Datum	Docenten	Locatie
1. Opening, kennismaking, simulatiespel en aandacht voor het thema 'Europa en Gemeenten'	24/25 september 2009	dr. Mastik, drs. Kruyt (simulatiespel) dhr. Hilterman, mr. Robbe (Europa) mr. Reijlink (strategische agenda)	Hotel De Borgh Zevenbergen
2. Regionaal Economisch Beleid	9 oktober 2009	prof.dr. van Paridon Arno Verduin	Zevenbergen (gemeente Moerdijk)
3. Complexe besluitvorming in ruimtelijke projecten	6 november 2009	prof.dr. Klijn dr. Edelenbos	Bergen op Zoom
4. Maatschappelijke ontwikkelingen en Juridisering van de samenleving	27 november 2009	prof.mr. van Gestel prof.dr. Zijderveld	Erasmus Universiteit te Rotterdam
5. Grootstedelijke vraagstukken en Integratiebeleid	11 december 2009	prof.dr. Entzinger prof.dr. Burgers	Provinciehuis te Den Bosch
6. Leiderschap	15 januari 2010	prof.dr. Nelissen ir. Kruf	Roosendaal
7. ICT en HRM-beleid	12 februari 2010	prof.dr. Thaens prof.dr. Steijn	Oudenbosch (gemeente Halderberge)
8. Integriteitbeleid en politiek-ambtelijke betrekkingen	5 maart 2010	prof.dr. Van den Heuvel prof.dr. Ringeling	Steenbergen
9. Veiligheidsbeleid	26 maart 2010	dr. Cachet dr. Van Duin	Zundert
10. Tussenrapportage werkstukken	23 april 2010	Presentaties	Erasmus Universiteit te Rotterdam
11. Slotbijeenkomst	28 mei 2010		Nog niet bekend

Informatie over docenten

Onderstaand treft u korte cv's aan van de bij de opleiding betrokken docenten. Wijzigingen in het programma (en dus van docenten) zijn overigens niet volledig uitgesloten – hoewel dat tot een minimum zal worden beperkt.

prof.dr. J.P.L. (Jack) Burgers

Jack Burgers is socioloog en professor op het gebied van stedelijke studies aan Erasmus Universiteit in Rotterdam. Hij onderwees eerder bij de universiteiten van Tilburg en Utrecht, en was gasthoogleraar bij het Instituut voor Menselijke Wetenschappen in Wenen. Hij is lid van de redactiecomités van De Sociologische Gids en Migrantenstudies. Hij heeft talrijke boeken en artikelen gepubliceerd over stedelijke ongelijkheid, vrije tijd en vermaak in de stad, migratie en integratie, het gebruik en de betekenis van openbare ruimte, stadsvernieuwing en huisvestingsbeleid.

dr. A. (Lex) Cachet

Is als universitair hoofddocent verbonden aan van de studierichting Bestuurskunde van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Momenteel is hij ook vice-decaan van de Faculteit der Sociale Wetenschappen. Lex Cachet studeerde sociologie aan de Universiteit van Amsterdam. Na zijn studie doceerde hij een aantal jaren theoretische en empirische sociologie aan de studierichting sociologie van de Erasmus Universiteit. Sinds 1985 is hij verbonden aan de studierichting bestuurskunde. Hij promoveerde in 1990 in Leiden op het proefschrift *Politie en Sociale Controle* (Arnhem: Gouda Quint 1990). Zowel door onderzoek als door onderwijs en advieswerk is hij al geruime tijd actief bezig met thema's op het terrein van politie, justitie en veiligheidszorg. Daarnaast houdt hij zich onder meer bezig met lokaal bestuur en regiovorming. Zijn publicaties hebben onder meer betrekking op de manieren waarop gemeenten met voetbalvandalisme omgaan, de reorganisatie van de politie, het ontwikkelen van een veiligheid effectrapportage (VER) en de sturing en controle van de politie. Hij hield en houdt zich uitgebreid bezig met de reorganisatie van de politie. Daarnaast deed hij de laatste jaren, als kernlid van het Centre for Local Democracy van de opleiding Bestuurskunde onder meer onderzoek (voor de commissie Alders) naar de bestuurscultuur in Volendam en was hij betrokken bij een reeks onderzoeken naar de posities van burgemeesters in Nederland en elders. Sinds begin 1997 maakt hij deel uit van de redactie van het Tijdschrift voor de Politie. Voor het Tijdschrift schreef hij onder meer over de 'affaire' Brinkman, over drugsbeleid en over veiligheidsbeleid. Hij redigeerde themanummers van het Tijdschrift over onder meer het EK2000, drugsbeleid, het politiebestedel, veiligheidsregio's en politiewetenschap. Recent was hij onder meer betrokken bij onderzoek naar Sturing van veiligheid, naar Prestatiesturing van de politie en bij een vergelijkend onderzoek naar plaats en positie van het middenbestuur in een aantal Europese landen.

Lex Cachet is gehuwd en heeft twee (volwassen) kinderen. Hij is lange tijd voor de PvdA lid van de gemeenteraad van Capelle aan den IJssel geweest, was twee termijnen lid van het Algemeen Bestuur van de Stadsregio Rotterdam en lange tijd bestuurder van een recreatieschap.

dr. M.J. (Menno) van Duin

Is Decaan Master of Crisis and Disaster Management/medewerker Nibra, Onderzoeker COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement en Universitair docent Bestuurskunde Leiden. Van 1985 tot 1987 was hij wetenschappelijk assistent Erasmus Universiteit, project Agendavorming en promotieplaats vakgroep Bestuurskunde. Van 1987 tot heden universitair onderzoeker en docent vakgroep Bestuurskunde, Rijksuniversiteit Leiden. Nevenfuncties zijn: Gemeenteraadslid Capelle aan den IJssel voor de PvdA (sinds 2002), lid van de (gezamenlijke) Rekenkamercommissie Lopik, Oudewater, Montfoort, Lid van redactie van het Journal of Contingencies and Crisis Management, Lid van redactie van Alert en Lid van de raad van advies Integrale Veiligheid, Hogeschool Den Bosch.

dr. J. (Jurian) Edelenbos

Is als Universitair Docent verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, opleiding Bestuurskunde. Hij is in 2000 gepromoveerd op een bestuurskundig onderzoek (Proces in Vorm, 2000) naar management van interactieve beleidsprocessen in de lokale ruimtelijke praktijk. Andere boeken van zijn hand over interactieve beleidsvorming zijn: Spanning in Interactie, 1998, Lokale Interactieve Beleidsvorming, 2001 en Meervoudig Ruimtegebruik en het Management van Meerstemmige Processen, 2004. Andere onderzoeksonderwerpen waarover hij gepubliceerd heeft zijn: rol van vertrouwen in samenwerking, nieuwe lerende vormen van evalueren, proces- en programmamanagement, dilemma's in het management van publiek-private samenwerking en democratische verankering en vernieuwing.

prof.dr. H.B. (Han) Entzinger

Is geboren in 1947 in Den Haag, studeerde sociologie in Leiden, Rotterdam en Straatsburg. Hij behaalde de doctorsgraad in 1984 aan de Universiteit Leiden. Sinds 2001 is hij hoogleraar migratie- en integratiestudies aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Van 1986-2001 bekleedde hij een gelijksoortige leerstoel aan de Universiteit Utrecht. Voordien was Entzinger onder meer werkzaam bij de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) in Genève en de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. Hij adviseerde o.a. de regeringen van Nederland en Duitsland (o.m. over inburgering), alsmede de Europese Commissie en de Raad van Europa. Van 1997-2001 was hij lid van de Raad voor het Openbaar Bestuur.

dr. H.J.M. (Menno) Fenger

Studeerde bestuurs- en organisatiewetenschap aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. In 2001 promoveerde hij aan de Universiteit Twente op een proefschrift over interorganisatorische samenwerking in de uitvoering van sociale zekerheid. Van 2001 tot 2006 was hij universitair docent Bestuurskunde aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. In 2006 was hij visiting scholar bij het Center for European Studies, Harvard University. Van 2006 tot 2008 was hij senior beleidsadviseur bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. In 2008 keerde hij terug als universitair docent bestuurskunde aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

In zijn onderzoek concentreert hij zich op de uitvoering van sociaal beleid, en op processen van beleidsverandering in dit veld. Daarnaast is hij geïnteresseerd in ontwikkeling in Centraal- en Oost-Europa, specifiek op sociaal terrein. Hij publiceerde in diverse Engelse en Nederlandse tijdschriften en boeken.

prof. mr. R.A.J. (Rob) van Gestel

Is universitair hoofddocent wetgevingsvraagstukken en milieurecht aan de Universiteit van Tilburg. Werkzaam bij de vakgroep Staats- en Bestuursrecht van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid. Hij studeerde in 1993 cum laude af aan de rechtenfaculteit van de Katholieke Universiteit Nijmegen, waarna hij bij de KUB in dienst trad als assistent-in-opleiding. Daarna coördineerde Van Gestel het onderzoek binnen het Centrum voor wetgevingsvraagstukken als post doc. Tegenwoordig werkt hij als senior-onderzoeker en onderzoekskoördinator bij de onderzoeksschool voor Wetgevingsvraagstukken en is hij daarnaast docent milieurecht bij de vakgroep staats- en bestuursrecht van de UvT. In september 2000 promoveerde Van Gestel op het onderwerp: Zelfregulering, milieuzorg en bedrijven: naar eigen verantwoordelijkheid binnen kaders, BOOM, Den Haag 2000. Tegenwoordig verricht hij veel contractonderzoek en geeft hij ook regelmatig PAO-onderwijs met name op de terreinen als methoden en technieken van wetgevingsonderzoek, alternatieven voor overheidsregulering; toezicht en handhaving, vergunningverlening, bedrijfsinterne milieuzorg. Van Gestel was enige jaren medewerker bij Ars Aequi waarvoor hij ook lange tijd het katern milieurecht verzorgde. Tegenwoordig is hij vaste medewerker en annotator voor het tijdschrift Milieu en Recht en lid van de werkgroep Internationaal milieurecht van de Vereniging voor Milieurecht. Van februari t/m mei 2004 heeft Van Gestel aan de KU Brussel gewerkt als gasthoogleraar op de wisselleerstoel Nederland-België die

tweejaarlijks wordt toegekend door het Belgisch Tijdschrift voor Privaatrecht aan een getalenteerde Nederlandse onderzoeker.

prof.dr. J.H.J. (Hans) van den Heuvel

Is bestuurskundige en als (emeritus) hoogleraar in de beleidswetenschap verbonden aan de afdeling Bestuur & Organisatie van de Vrije Universiteit in Amsterdam. Studeerde politieke wetenschap aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen en aan het Centre Européen Universitaire te Nancy (Frankrijk). Promoveerde op een proefschrift over een beleidsanalyse: *Nationaal of verzuild. De strijd om het omroepbestel in de periode 1923-1947*, Baarn: Ambo, 1976. Werkte bij het ministerie van Cultuur, Recreatie & Maatschappelijk Werk, bij de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid en was van 1981 tot 1987 buitengewoon hoogleraar beleid aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hoofdredacteur van *Openbaar Bestuur* (een uitgave van Kluwer). Schreef talrijke boeken op het gebied van bestuurlijke en ambtelijke integriteit, de ethiek van het openbaar bestuur, het maken en uitvoeren van integriteitsbeleid, het handhaven van integriteitsbeleid en het management van integriteitsschendingen.

Frank Hilterman

Werkt al geruime tijd voor de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Hij is actief geweest op terreinen als informatiebeleid, gemeentefinanciën en economie. Daarvoor was hij werkzaam bij de gemeente Haarlem en medewerker in de Tweede Kamer. Zijn huidige functie is vertegenwoordiger van de VNG in Brussel. Vanuit deze functie is hij lid van een aantal interdepartementale werkgroepen op nationaal niveau, zoals de Interdepartementale Commissie Europees Recht, de Werkgroep Interne Markt en het Europa Overleg Binnenlands Bestuur. Op Europees niveau onderhoudt hij de contacten met vertegenwoordigers van de Europese instellingen en vertegenwoordigt de VNG in de Council of European Municipalities and Regions, de Europese koepelorganisatie van nationale verenigingen van decentrale overheden, de Centre Européen des Entreprises Publiques, de Europese koepelorganisatie voor werkgevers in de overheidssector en is secretaris van de Nederlandse delegatie in het Comité van de Regio's. Hij heeft tientallen lezingen gegeven in binnen- en buitenland over lobbyen in Brussel en over de relatie Europees recht en decentrale overheden. Daarnaast zijn er ook vele publicaties verschenen van zijn hand over deze onderwerpen. Hij heeft politicologie gestudeerd in Amsterdam en een masters Europees recht en politiek van de universiteit van Portsmouth.

prof.dr. E.H. (Erik-Hans) Klijn

Is universitair hoofddocent Bestuurskunde aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hij is in 1996 gepromoveerd op een onderzoek naar de invloed van netwerkregels op de herstructurering van vroeg naoorlogse wijken. Hij doet onderzoek naar complexe besluitvorming in netwerken netwerkmanagement en institutioneel design vooral op het gebied van ruimtelijke ordening, infrastructuur en stedelijke vernieuwing. Hij publiceert ook over Publiek Private samenwerking democratische verankering en vertrouwen. Zijn meest recente boek is *Managing Uncertainties in Networks* (2004 uitgegeven bij Routledge).

ir. J.P. (Jack) Kruf

Is geboren in Halsteren, West-Brabant, 25 oktober 1954. Hij heeft de middelbare school gedaan in Bergen op Zoom, Gymnasium Juvenaat H. Hart en studie Bosecologie en sociale psychologie aan de Universiteit Wageningen. Vader van drie dochters en samenwonend. Na zijn studie begonnen bij de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten waar hij op het gebied van terreinbeheer vele beheerplannen heeft gemaakt. Van 1984 tot 1990 werkzaam bij Ingenieursbureau Oranjewoud als projectleider voor met name gemeentelijke plannen op het gebied van landschap, stedelijke ontwikkeling en toerisme. Van 1990 tot 1994 werkzaam bij Logica CMG als adviseur /projectleider op het gebied van organisatieadvies en marketing rijksoverheid, gemeenten en nutsbedrijven. Van 1994 tot 2000 Vakdirecteur gemeente

Breda. Aanvankelijk op het gebied van Gemeentelijke bedrijfsvoering, daarna Stadsbeheer, Buitenruimte. Vanaf 2000 gemeentesecretaris van Roosendaal. Doel van Roosendaal een open en op samenwerking gerichte organisatie te maken, modern in de bedrijfsvoering en professioneel communicerend met belangengroepen en mede-overheden. Veel inzet gepleegd op de totstandbrenging van de regionale samenwerking in West-Brabant. Hij vertegenwoordigt Nederland binnen UDITE (Europese Vereniging van Gemeentesecretarissen) en is nationaal en Europees voorzitter van PRIMO (Public Risk Management Organization).

dr. H. (Hanneke) Mastik

Studeerde in 1980 als Socioloog af aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Sinds 1989 is zij verbonden aan de afdeling Bestuurskunde, waar zij in 2002 promoveerde op het proefschrift 'Responsief simuleren. De speelruimte voor leren en sturen in meerduidige context'. Als project manager is zij verbonden aan het Academisch Centrum voor Experimenten met Simulatie (ACES), waar zij simulaties ontwikkelt voor onderzoek- en adviestrajecten op het gebied van beleid, organisatie en management.

prof.dr. N. (Nico) Nelissen

Studeerde cum laude af in de sociale wetenschappen aan de Katholieke Universiteit Brabant. Van 1966 tot 1986 was hij verbonden aan de vakgroep urbane en rurale sociologie van het Sociologisch Instituut van de KU Nijmegen. In 1970 promoveerde hij op het proefschrift '*Sociale ecologie*'. Hij doceert sinds 1986 bestuurskunde, aanvankelijk als universitair hoofddocent, vanaf 1991 als gewoon hoogleraar bestuurskunde (oratie: '*Besturen binnen verschuivende grenzen*'). Zijn onderzoek heeft vooral betrekking op de zorg van de overheid voor de natuurlijke en gebouwde omgeving. Hij publiceerde vele boeken en artikelen op de volgende gebieden: stedelijke problematiek, ruimtelijke ordening, stadsvernieuwing, monumentenzorg, welstands-zorg, architectuur, stedenbouw, bestuurskunde, bestuurlijke vernieuwing, managementvraagstukken, milieubesef, milieuedrag, milieubeweging en milieubeleid. Hij is hoofdredacteur van het tijdschrift '*Bestuurswetenschappen*', lid van de redactieraad van '*De Europese Gemeente*', alsmede '*Chairman Editorial Advisory Board*' van de '*Journal of Housing and the Built Environment*'. Verder is hij emeritus-hoogleraar natuur- en milieuvraagstukken aan de Katholieke Universiteit Brabant. Hij doceerde meer dan vijfentwintig jaar aan de Academie van Bouwkunst te Maastricht, was gastdocent aan het Hoger Instituut voor de Bouwkunst te Antwerpen en vele jaren 'visiting professor' aan de Technische Universiteit van Athene. Hij gaf gastcolleges aan vele universiteiten in Europa en de Verenigde Staten. Hij was kroonlid van de Centrale Raad voor de Milieuhygiëne en voorzitter van de Commissie Lange Termijn Milieubeleid. Hij was tien jaar voorzitter van de Nijmeegse Welstandscommissie. Momenteel is hij voorzitter van de welstands- en monumentencommissie van de gemeente Maastricht, van de welstands- en monumentencommissie van de gemeente 's-Hertogenbosch en van de commissie welstand, monumenten en architectuur van de gemeente Venray. Hij is voorzitter van het Gelders Genootschap, voorzitter van de Stichting Architectuurcentrum Nijmegen (ACN), lid van het Stichtingsbestuur Bouwfonds Fondsenbeheer, lid van het bestuur van de Federatie Welstand, lid van de Evaluatiecommissie Wet Milieubeheer, voorzitter van de Evaluatiecommissie provinciaal beleid Noord-Brabant en lid van het bestuur van de Vereniging voor Bestuurskunde. In 2002 werd hij, vanwege zijn wetenschappelijke en maatschappelijke verdiensten, door H.M. de Koningin benoemd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau.

prof. dr. K. (Kees) van Paridon

Kees van Paridon (1952, Leidschendam) studeerde ruimtelijke economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Na zijn afstuderen was hij vanaf 1979 verbonden aan de vakgroep economie van de Faculteit Sociale Wetenschappen van dezelfde instelling. Hij promoveerde in 1987. In 1987 en 1988 was hij als onderzoeker verbonden aan het Centraal Planbureau. Van 1989 tot 1999 was hij stafmedewerker bij de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. Van 1992 tot 2002 was hij tevens bijzonder hoogleraar 'Duits-Nederlandse economische betrekkingen' aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Vanaf 1999 is hij als

gewoon hoogleraar economie verbonden aan de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

prof.dr. A.B. (Arthur) Ringeling

Is hoogleraar Bestuurskunde aan de Erasmus Universiteit te Rotterdam. Hij studeerde politicologie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. In 1969 werd hij benoemd tot wetenschappelijk medewerker op het terrein van de bestuurskunde aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen. Hij promoveerde in 1978 op een studie over Beleidsvrijheid van ambtenaren. In 1981 werd hij hoogleraar aan de Erasmus Universiteit te Rotterdam, sinds 1984 met als leeropdracht Bestuurskunde. Nevenfuncties die door de professor Ringeling werden vervuld, zijn onder meer het lidmaatschap van de gemeenteraad van Nijmegen tussen 1975 en 1981, lid van de Staatscommissie van advies inzake de relatie tussen kiezers en beleidsvorming (commissie Biesheuvel) tussen 1982 en 1985, extern deskundige van de Enquêtecommissie Paspoortproject in 1988. Van 1983 tot 1989 was hij voorzitter Evaluatiecommissie Wet Milieubeleid. Van 1992 tot 1994 was hij voorzitter van de commissie naar de ontwikkeling van het gemeentelijk milieubeleid. Hij was van 1993 tot 1998 vice-voorzitter van de Stichting REOB, een onderdeel van NWO voor de wetenschapsgebieden recht en openbaar bestuur. In 1994-1995 leidde hij in het kader van het programma Marktwerking, Deregulering en Wetgevingskwaliteit de werkgroep Certificering. In 1997 was hij voorzitter van de begeleidingscommissie Evaluatie Politiewet. Hij is lid van de kernredactie van Beleidswetenschap en lid van de redactieraad van Bestuurswetenschappen en van de adviesraad van Beleid en Maatschappij.

mr. H.G. (Tim) Robbe

studeerde in 2002 af in het Europese recht aan de Universiteit van Tilburg. Na in de zakelijke dienstverlening eerst de rol van overheidsadviseur en daarna de rol van aanbestedingsadviseur te hebben vervuld, richtte hij in 2006 adviesbureau Factum op. Met dat bureau specialiseerde hij zich verder in het Europese aanbestedings-, staatssteun- en mededingingsrecht. Tim Robbe adviseert met name gemeentelijke overheden en nutsbedrijven op strategisch en juridisch vlak inzake aanbesteden, subsidiëren, privatiseren en PPS. Kenmerkend voor zijn stijl van adviseren is de pragmatische aanpak met oog voor bestuurlijk-politieke verhoudingen. Hij publiceert regelmatig over genoemde onderwerpen en treedt regelmatig op als spreker op seminars en congressen."

prof.dr. R. (Rinus) van Schendelen

studeerde politicologie aan de Universiteit van Amsterdam en is sinds 1980 hoogleraar Politicologie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, sinds 2005 is hij emeritus. Hij heeft vooral onderzoek gedaan naar de EU, de verhouding tussen politiek en bedrijfsleven, lobbyen en de relatie tussen elite en massa. In totaal heeft hij meer dan 200 artikelen in boeken en tijdschriften geschreven, en meer dan 30 boeken waaronder (with R.J. Jackson) The Politicization of Business in Western Europe, Croom Helm/Routledge, London, 1987, reprint 1990; National Public and Private EC Lobbying, Dartmouth, Aldershot, 1993, reprint 1994; (with R. Pedler) Lobbying the European Union, Dartmouth, Aldershot, 1994, reprints 1995, 1997; EU Committees as Influential Policymakers, Ashgate, Aldershot, 1998; Machiavelli in Brussels: the Art of Lobbying the EU, Amsterdam University Press, Amsterdam, 2002, reprints 2002, 2003, 2004, 2nd edition 2005, translation into Czech 2004, into Polish 2006, into Italian and Hungarian forthcoming; (with R. Scully), The Unseen Hand: Unelected EU Legislators, Frank Cass, London, 2003. Ook diverse boeken in het Nederlands. Daarnaast professionele activiteiten zoals training, consultancy, bemiddeling, e.d. op verzoek van uiteenlopende partijen, de meeste vanuit EU landen, maar ook vanuit Noord-Amerika, Azië en Afrika.

prof.dr. A.J. (Bram) Steijn

Studeerde van 1977 tot 1984 sociologie aan de Erasmus Universiteit, waar hij ook in 1992 (cum laude) promoveerde. Sinds 1980 is hij in diverse functies aan de EUR verbonden

geweest, aanvankelijk bij de afdeling Sociologie, maar sinds 2001 bij de afdeling Bestuurskunde, waar hij sinds 1 augustus 2005 de bijzondere leerstoel 'HRM in de publieke sector' bekleedt. Hij publiceert vooral over arbeidsvraagstukken (o.a. met zijn boek 'Werken in de informatiesamenleving' uit 2001), met de laatste jaren bijzondere aandacht voor de positie en de (arbeids)motivatie van ambtenaren. Eind 2008 hoopt hij een boek over 'HRM in de publieke sector' te publiceren. Hij is tevens lid van de redactie van het Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken en van de editorial board van de Review of Public Personnel Administration. Ook is hij samen met dr. Lex Cachet sinds de start van de leergang verantwoordelijk voor de leergang Professioneel Publiek Management. Daarnaast is hij aan de EUR opleidingsdirecteur van de opleiding Bestuurskunde.

prof.dr. M. (Marcel) Thaens

Is bestuurskundige. Hij is werkzaam als management consultant en in die hoedanigheid verbonden aan Ordina Public Management Consulting BV. Daarnaast is hij tevens benoemd tot partner bij de Ordina Groep. Ook is hij partner bij het Center for Public Innovation. Sinds 1 januari 2006 is hij ook als bijzonder hoogleraar verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Zijn leerstoel betreft ICT en strategische innovatie in de publieke sector. Hij heeft inmiddels vele publicaties en spreekbeurten op zijn vakgebied op zijn naam staan.

Arno Verduin

Is geboren op 5 maart 1961 te Bergen op Zoom, waar hij nog steeds woonachtig is. Getrouwd met Marianne Verduin-De Bruijn en heeft drie dochters Jolijn (18), Sofie (16) en Veerle (13).

Na de middelbare school heeft hij een opleiding Weg- en Waterbouw gedaan aan de MTS in Vlissingen. Daarna is hij gaan studeren aan de Verkeersacademie te Tilburg (latere NHTV) en heeft vervolgens een deelstudie Sociale Geografie gevolgd aan de Universiteit van Utrecht, met als specialisatie Ruimtelijke Planning.

Is in 1987 gaan werken voor een verkeersadviesbureau SIROV verbonden aan de Verkeersacademie en daarna 12,5 jaar werkzaam geweest bij de gemeente Bergen op Zoom als verkeerskundige.

Daar opvolgend bij de gemeente Roosendaal terecht gekomen als senior verkeerskundig beleidsadviseur. In 2004 is hij als strategisch adviseur voor het directieteam (DT) gaan werken bij de Concernstaf onder directe aansturing van de algemeen directeur/gemeente secretaris.

Naast dit adviseurschap is hij momenteel ook werkzaam als programmamanager Buitengebied en Water en onlangs (maart 2009) benoemd als projectleider in de regio voor de Bestuursopdracht Bereikbaarheid West-Brabant. De oriëntatie binnen zijn werkgebied is gericht op ruimtelijke ordening, mobiliteit en economie.

prof.dr. A.C. (Anton) Zijderveld

Is geboren 1937 in Malang (Indonesië). Gymnasium alfa (1957), studie theologie en sociologie in Utrecht en Hartford, Ct., USA; Master's Degree in Social Ethics (1964); promotie sociologie aan de Universiteit Leiden (1966); promotie filosofie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam (2006).

Assistant Professor of Sociology, Wagner College, Staten Island, NY, 1966-68; Associate Professor of Sociology, Concordia University, Montréal, PQ, 1968-71; gewoon hoogleraar Algemene Sociologie, Universiteit van Tilburg, 1971-85; idem, Erasmus Universiteit Rotterdam, 1985-2002. Emeritus hoogleraar sedert 01.12.02. Gasthoogleraar in Montréal, 1977-78; Osaka, 1988 en München, 1988-89. Vele artikelen en achttien boeken in het Nederlands en Engels (vertalingen in Duits, Japans en Turks). Tweewekelijkse columns in Het Financiële Dagblad sedert 1990.

Bestuurlijke taken: voorzitter van de Raad Advies van de Islamitische Universiteit Rotterdam; voorzitter (landelijke) stichting Kenniscentrum Religie & Ontwikkeling; lid van het bestuur van de 'Stichting Praemium Erasmianum'; voorzitter stichting Fonds Bijzondere Noden Rotterdam; voorzitter van het bestuur van Rotterdams toneelgezelschap Bonheur; voorzitter Stichting PSI

(Peter Schat Integraal);voorzitter stichting Nieuwe Muziek Rotterdam. Tweemaal
faculteitsdecaan: 1974-77 (Universiteit Tilburg); 1994-97 (Erasmus Universiteit Rotterdam).

Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Getrouwd, vier kinderen, drie kleinkinderen.
Amateur pianist en cellist.